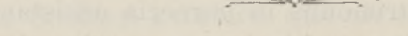
A. D. 1910. Nrus V.

CURRENDA

Koronacya Obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej.

W dniu 22. maja odbędzie się wielka uroczystość w Częstochowie. Na cudowny obraz Matki Boskiej Częstochowskiej zostaną włożone cenne korony, jakie teraźniejszy Papież Pius X. ofiarował w miejsce dawnych przez zbrodniczą rękę z końcem ubiegłego roku skradzionych. Dzień ten powinien być uroczysty nietylko dla mieszkańców Częstochowy, ale i dla całej Polski, wszędzie bowiem obraz ten cudowny jest znany i czczony od wieków. W tym celu zarządzamy, aby we wszystkich kościołach Naszej dyecezyi odprawiono w uroczystość św. Trójcy, w dniu Koronacyi, uroczyste nabożeństwo z wystawieniem Najśw. Sakramentu w monstrancyi, przyczem ma być wygłoszone kazanie na temat uroczystości Koronacyjnej z wezwaniem do rozszerzania czci ku Matce Najśw. Warto także wspomnieć obszernie o tym objawie miłości Papieża ku Polakom, aby ożywić i wzmocnić w sercach wiernych przywiązanie do Stolicy Apostolskiej.

Nabożeństwo powyższe ma być poprzednio ludowi z ambony zapowiedziane i to w czasie uroczystości Zesłania Ducha św.

S. Congregatio de Sacramentis.

ROMANA ET ALIARUM.

DUBIORUM CIRCA DECRETUM DE SPONSALIBUS ET MATRIMONIO.

In plenariis comitiis a S. Congregatione de disciplina Sacramentorum habitis, die 12 martii 1910. sequentia proposita fuerunt dirimenda dubia nimirum:

I. Quid intelligendum sit nomine »regionis«, seu in qua distantia debeant versari contrahentes a loco, in quo est sacerdos competens ad assistendum matrimonio, ut hoc possit valide et licite iniri coram solis testibus ad nornam art. VIII decr. »*Ne temere*«.

II. Accidit non raro, ut ob sacerdotum inopiam plures paroeciae ab uno tantum parocho regantur, qui easdem omnes singulis mensibus invisere nequit. Sunt pariter

quaedam amplae paroeciae, vicos etiam cum sacello publico valde dissitos continentes, qui infra mensem, tum ob viarum asperitatem, tum ob fluminum impetum lustrari a parocho nequeunt omnino, nec parochus a fidelibus adiri potest. Quaeritur: *a)* Possintne fideles paroeciarum in primo casu, elapso mense quin parochus advenerit, valide ac licite matrimonium contrahere coram duobus testibus tantum, iuxta art. VIII; *b)* Quilibet vicus in secundo casu possitne tamquam »regio« haberi, ita ut ibi degentes facultate praefati art. VIII uti valeant.

III. Utrum valide matrimonium coram solis testibus ineat, qui in »regionem«, de qua art. VIII, *in fraudem legis* se conferat.

IV. An possint adhiberi ut testes mali christiani atque adeo pagani in ordine ad observandas praescriptiones art. II, III, VII et VIII.

V. Quoad menstruam commorationem et vagos quaeritur: *a)* Utrum commoratio menstrua, de qua in art. V, § 2, sit accipienda *sensu relativo,* i. e. quoad illos, qui alibi habent domiciliam aut quasi-domicilium, an *sensu absoluto,* seu quoad illos, qui nullibi praedictum domicilium aut quasi-domicilium habent; *b)* Utrum parochus vel Ordinarius proprius, de quo eodem art. V, § 3, sit parochus vel Ordinarius commorationis menstruae sensu absoluto acceptae; *c)* Utrum nomine vagorum, de quibus art. V, § 4, ii omnes veniant, qui destituuntur domicilio et quasi-domicilio, an ii tamtum qui, domicilio et quasi-domicilio destituti, praeterea nullibi habent parochum vel Ordinarium commoratione saltem menstrua acquisitum.

VI. Accidit, ut parochorum coadiutores ab Episcopis nominentur, et quidem ex iure particulari facultate assistendi coniugiis non sint instructi; tamen usuvenit, ut ab incepto officii exercitio, parochis non contradicentibus, sed irrequisita eorum licentia, matrimoniis adsistant, in libris etiam matrimoniorum adhibentes solam sui ipsorum subscriptionem; imo praesertim in maioribus paroeciis semper vel fere semper matrimoniis adsistant. Quaeritur in casu: *a)* An matrimonia coram coadiutoribus hucusque inita, tacentibus parochis, sint valida; *b)* Quatenus affirmative, an licite coadiutores se gerant in assistentia connubiis praestanda ab incepto officii exercitio. absque expressa parochorum delegatione; *c)* Utrum tolerari possit mos ut coadiutores omnibus vel fere omnibus matrimoniis in paroecia adsistant, an potius parochurgeri debeant ad hanc adsistentiam ut plurimum et ordinarie per seipsos expleni dam, nisi legitima et gravi causa, onerata ipsorum conscientia, impediti fuerint, quo in casu deputationem coadioturibus conferant et ita solitis verbis connubia in libris matrimoniorum describantur.

VII. Utrum per art. I decreti maneat abrogatum ius speciale ante illud decretum in Hispania vigens, et ad Americam Latinam extensum, vi cuius ad valorem sponsalium requirebatur scriptura publica *a notario* subscripta.

VII. Utrum Ecclesiae regulares exemptae ad tenorem decreti existimari possint et valeant tamquam territorium parochi seu Ordinarii, in quorum territoriali districtu sunt sitae, ad effectum adsistentiae matrimonii.

IX. An et quomodo annuendum sit petitionibus quorundam Ordinariorum, nimirum: 1. Episcopi Rosensis postulantis dispensationem ab obligatione imposita per art. IX, § 2, adnotandi in libro baptizatorum coniuges tali die in sua paroecia matrimonium contraxisse; 2. Vicarii Apostolici Kiam-Si Orientalis postulantis dispensa-

tionem non solum ab obligatione adnotandi matrimonium contractum in libro baptizatorum, sed etiam in libro matrimoniorum; 3. quorundam Ordinariorum Sinensium, qui quaerunt: Utrum responsum S. C. C. diei 27 Iulii 1908, ad VII, restringatur ad solos duos casus tunc in quaesito proposito; et, *quatenus affirmative*, postulant, ut responsum extendatur ad alios casus verae necessitatis; 4. Episcopi Mangalorensis qui postulat, ut sibi facultas detur permittendi, ut matrimonium celebratum in libro matrimoniorum descibi possit a Sacerdote, qui ex delegatione parochi matrimonio adstitit, quando parochus sit absens.

Et Emi Patres ad huiusmodi dubia ita respondendum censuerunt:

R. Ad 1. Matrimonium potest valide et licite contrahi coram solis testibus sine praesentia Sacerdotis competentis ad assistendum semper ac, elapso iam mense, Sacerdos competens absque gravi incommodo haberi vel adiri nequeat.

Ad 2. Provisum in primo.

Ad 3. Affirmative.

Ad 4. Quoad qualitates testium a decreto »*Ne temere*« nihil esse immutatum.

Quoad 5. Ad *a* et *b*. Provisum per responsum ad quintum datum a S. C. Concilii die 28 Martii 1908.[1])

Ad *c:* Nomine vagorum, de quibus art. V, § 4, veniunt omnes et soli, qui nullibi habent parochum vel Ordinarium proprium ratione domicilii vel menstruae commorationis.

Quoad 6. Ad *a:* acquiescant, facto verbo cum SSmo; ad *b:* serventur de iure servanda; ad *c:* quoad assistentiam matrimoniis a parochis personaliter praestandam Archiepiscopus pro suo iure urgeat, si quae sunt, de ea re leges Concilii Provincialis, Quoad descriptionem matrimonii celebrati servetur art. IX Decreti »*Ne temere*« et praescriptum Ritualis Romani.

Ad 7. Affirmative.

Ad 8. Affirmative.

Quad 9. Ad 1. Non expedire et ad mentem. Mens est, ut Ordinarius aliique ipsius cooperatores, quantum in Domino possunt, satagant illam perniciosam superstitionem ab animis fidelium avertere, qua ab usurpandis Sanctorum nominibus in baptismo receptis deterrentur. Doceant ipsos frequenter, idcirco nomina eis imponi Sanctorum, ut eorum exemplis ad pie vivendum excitentur et patrociniis protegantur. Parochis vero aliisque animarum curae praepositis sacerdotibus commendent, ut quamdiu illa perniciosa superstitio eradicari non possit, omni, qua valeant, diligentia libros parochiales conscribant, etiam adhibita opera aliorum, quorum industria ea in re iuvari posse credant. Quodsi in casu pariticulari verum nomen coniugati scire non poterunt, stante morali impossibilitate legem observandi, ea non obligantur.

Ad 2. Non expedire quoad utrumque et ad mentem. Mens est: Ordinarios curare debere, ut a Missionariis regesta celebratorum matrimoniorum diligenter conficiantur et conserventur, eisque pro suo prudenti arbitrio praescribere cautiones ad vitanda incommoda exposita, adhitis etiam, si opus fuerit, signis conventionalibus.

Ad 3. Quoad 1. Negative; quoad 2. Provisum in primo.

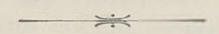
[1]) Cfr. Curr. VII. ex a. 1908. pag. 52.

Ad 4. Pro gratia prudenti arbitrio et conscientiae Episcopi.

Die autem 13 eiusdem mensis et anni SSmus Dominus Noster, audita relatione infrascripti Secretarii, supra relatas resolutiones ratas habere et approbare dignatus est.

D. Card. FERRATA, *Praefectus.*

(*L. S.*) Ph. GIUSTINI, *Secretarius.*

S. Congregatio de Religiosis.

I.

EX AUDIENTIA SSMI

diei 5 Aprilis 1910.

DECLARATIONES CIRCA DECRETUM „ECCLESIA CHRISTI", EDITUM DIE 7 SEPTEMBRIS 1909 »DE QUIBUSDAM POSTULANTIBUS IN RELIGIOSAS FAMILIAS NON ADMITTENEIS«.[1])

Circa Decretum *Ecclesia Christi* d. d. 7 Septembris 1909 *De quibusdam Postulantibus in Religiosas Familias non admittendis,* ab hac Sacra Congregatione Negotiis Religiosorum Sodalium praeposita, sequentium dubiorum sulotio expetita fuit:

I. An postulantes ad Novitiatum admissi ante publicationem decreti et in ipso comprehensi, valide ad professionem admitti queant, absque venia Apostolicae Sedis.

II. An ii, qui in aliqua Familia Religiosa primam tamtum professionem emiserant ante publicationem decreti, valide admitti possint ad alteram professionem, scilicet solemnem in Ordinibus Regularibus, et perpetuam in ceteris Institutis, si in decreto comprehensi fuerint.

III. An valide et licite ad Novitiatum admitti possint postulantes, qui a Seminariis vel a Collegiis sive ecclesiasticis sive religiosis, vel a Novitiatu dimissi quidem non fuerunt *formaliter,* sed *aequivalenter*, id est, quos Superiores induxerut vel hortati sunt, ut sponte discederent, ne dimitterentur.

IV. An recipi valeant ii, qui professionem votorum temporaneorum in aliqua Congregatione emiserunt, sed, peracto tempore, eamdem sponte non renovarunt.

Sanctissimus autem Dominus Noster Pius Papa X respondentum mandavit:

Ad I. Negative.

Ad II. Affirmative; sed Superiores sub gravi obligatione tenentur: *a*) opportunas, secretas iuratasque informationes exquirere Superiorum Seminarii, vel Collegii, vel Instituti religiosi *a quo,* circa veras causas exitus alumnorum, de quibus egitur; *b*) moraliter aliunde certos fieri et de bonis eorum religiosis moribus, et de solidae vocationis argumentis, et, si agatur de clericis candidatis, etiam de idoneitate litte-

[1]) Cfr. Curr. XIII. ex a. 1909. pag. 122.

raria. Et Superiores *a quo*, graviter onerata eorum conscientia, a Superioribus *ad quos* exquisitas transmittere.

Ad III. Valide quidem per se, sed omnino illicite. Et ad fraudes vel abusus e medio tollendos in re tanti momenti, Superiores nullum ex huiusmodi candidatis admittant, antequam per accuratas et secretas informationes a Moderatoribus Seminariorum, vel Collegiorum ecclesiasticorum sive religiosorum, vel religiosi Instituti, in quo novitii fuerunt, sub fide iuramenti habitas, certi omnino fuerint, candidatos, de quibus agitur, neque formaliter dimissos fuisse, neque aequivalenter. Quod si de candidatis clericis agatur, paritur constare debet de eorum idoneitate litteraria.

Ad IV. Affirmative, praehabitis tamen iuratis informationibus, ut supra in responsione ad II et III.

Contrariis quibuscumque, etiam speciali mentione dignis, non obstantibus.

Fr. J. C. Card. VIVES, *Praefectus*.

(L. S.) D. L. JANSSENS, O. S. B., *Secretarius*.

II.
EX AUDIENTIA SSMI
diei 5 Aprilis 1910.

DECLARATIO ET EXTENSIO DECRETI »QUUM MINORIS« DIE 15 IUNII 1909 EDITI.[1])

Quum in aliquibus Congregationibus et Institutis Religiosis non habeatur professio votorum perpetuorum, sed tantum vel temporalium, vel etiam merum iuramentum perseverantiae, aut peculiares quaedam promissiones, quibus alumni, peracta probatione, Instituto vel Congregationi ligantur; et quum decretum Sacrae Congregationis de Religiosis d. d. 15 Iunii 1909, quo nonnullae praescribuntur clausulae, Rescriptis saecularizationis perpetuae vel temporaneae ac dispensationis votorum inserendae, expresse respiciat sacerdotes et clericos, in sacris constitutos, qui professionem votorum perpetuorum emiserunt; hinc dubium exortum est, utrum eisdem clausulis servandis teneantur sacerdotes et clerici in sacris constituti, qui non quidem professionem votorum perpetuorum, sed vel temporalium tantum, vel iuramentum perseverantiae, vel peculiares quasdam promissiones, ad normam suarum Constitutionum, ediderant et ab eisdem dispensationem obtineant.

Sanctissimus autem Dominus Noster Pius Papa X respondendum mandavit:

Affirmative, si Religiosi votis temporaneis, vel iuramento perseverantiae vel supradictis promissionibus per sex integros annos ligati fuerint.

Contrariis quibuscumque non obstantibus.

Fr. J. C. Card. VIVES, *Praefectus*.

(L. S.) D. L. JANSSENS, O. S. B., *Secretarius*.

---

[1]) Cfr. Curr. X. ex a. 1909. pag. 76.

INSTRUCTIO SUPREMAE SACRAE CONGREGATIONIS

AD PROBANDUM OBITUM ALICUIUS CONIUGIS, AN. 1868.[1])

Matrimonii vinculo duos tantummodo »Christo ita docente, copulari et coniungi posse, alterutro vero coniuge vita functo, secundas, imo et ulteriores nuptias licitas esse, dogmatica Ecclesiae Catholicae doctrina est«.

Verum ad secundas et ulteriores nuptias quod attinet, cum de re agatur, quae difficultatibus ac fraudibus haud raro est obnoxia, hinc Sancta Sedes sedulo curavit modo Constitutionibus generalibus, saepius autem responsis in casibus particularibus datis, ut libertas novas nuptias ineundi ita cuique salva esset, ut praedicta matrimonii unitas in discrimen non adduceretur.

Inde constituta Sacrorum Canonum, quibus, ut quis possit licite ad alia vota transire, exigitur, quod de morte coniugis certo constet, uti cap. *Dominus, de secundis nuptiis,* vel quod de ipsa morte recipiatur *certum nuncium* uti Cap. *In praesentia, De sponsalibus et matrimoniis.* Inde etiam ea, quae explanatius traduntur in Instructione *Cum alias, 21 Augusti 1670* a Clemente X sancita, et in Bullario Romano inserta super examine testium pro matrimoniis contrahendis in Curia Emi Vicarii Urbis et coeterorum Ordinariorum. Maxime vero, quae propius ad rem facientia ibi habentur NN. 12 et 13.

Et haec quidem abunde sufficerent, si in eiusmodi causis peragendis omnimoda et absoluta certitudo de alterius Coniugis obitu haberi semper posset; sed cum id non sinant casuum propemodum infinitae vices (quod sapienter animadversum est in laudata Instructione his verbis: *Si tamen huiusmodi testimonia haberi non possunt, Sacra Congregatio non intendit excludere alias probationes, quae de iure communi possunt admitti, dummodo legitimae sint et sufficientes)* sequitur, quod stantibus licet principiis generalibus praestitutis, haud raro casus eveniunt, in quibus Ecclesiasticorum Praesidum iudicia haerere solent in vera iustaque probatione dignoscenda ac statuenda, imo pro summa illa facilitate, quae aetate nostra facta est remotissimas quasque regiones adeundi, ita ut in omnes fere orbis partes homines divagentur, eiusmodi casuum multitudo adeo succrevit, ut frequentissimi hac de re ad Supremam hanc Congregationem habeantur recursus, non sine porro partium incommodo, quibus inter informationes atque instructiones, quas pro re nata, ut aiunt, peti mittique necesse est, plurimum defluit temporis, quin possint ad optata vota convolare.

Quapropter Sacra eadem Congregatio huiusmodi necessitatibus occurrere percupiens, simulque perpendens, in dissitis praesertim Missionum locis Ecclesiasticos Praesides opportunis destitui subsidiis, quibus ex gravibus difficultatibus extricare se valeant, e re esse censuit, uberiorem edere Instructionem, in qua, iis, quae iam tradita sunt, nullo pacto abrogatis, regulae indigitentur, quas in eiusmodi casibus haec ipsa S. Congregatio sequi solet, ut illarum ope, vel absque necessitate recursus ad Sanctam Sedem, possint iudicia ferri, vel certe, si recurrendum sit, status

[1]) Cfr. Curr. XVII ex a. 1892. pag. 115. sqq.

quaestionis ita dilucide exponatur, ut impediri longiori mora sententia non debeat. Itaque:

1. Cum de coniugis morte quaestio instituitur, notandum primo loco, quod argumentum a sola ipsius absentia quantacumque (licet a legibus civibus fere ubique admittatur) a Sacris Canonibus minime sufficiens ad iustam probationem habetur. Unde sa. me. Pius VI ad Archiepiscopum Pragensem die 11 Iulii 1789 rescripsit, solam coniugis absentiam atque omnimodum eiusdem silentium *satis argumentum non esse ad mortem comprobandam,* ne tum quidem cum edicto regio coniux absens evocatus (idemque porro dicendum est, si per publicas ephemerides id factum sit) nullum suimet indicium dederit. *Quod enim non comparuerit,* idem ait Pontifex, *non magis mors in causa esse potuit, quam eius contumacia.*

2. Hinc ad praescriptum eorumdem Sacrorum Canonum, documentum authenticum obitus diligenti studio exquiri omnino debet; exaratum scilicet ex regestis paroeciae, vel xenodochii, vel militiae, vel etiam, si haberi nequeat ab auctoritate ecclesiastica, a gubernio civili loci, in quo, ut supponitur, persona obierit.

3. Porro quandoque hoc documentum haberi nequit; quo casu testium depositionibus supplendum erit. Testes vero duo saltem esse debent, iurati, fide digni, et qui de facto proprio deponant, defunctum cognoverint, ac sint inter se concordes quoad locum et causam obitus aliasque substantiales circumstantias. Qui insuper, si defuncti propinqui sint, aut socii itineris, industriae, vel etiam militiae, eo magis plurimi faciendum erit illorum testimonium.

4. Interdum unus tantum testis examinandus reperitur, et licet ab omni iure testimonium unius ad plene probandum non admittatur, attamen ne coniux alias nuptias inire peroptans, vitam coelibem agere cogatur, etiam unius testimonium absolute non respuit Suprema Congregatio in dirimendis huiusmodi casibus, dummodo ille testis recensitis conditionibus sit praeditus, nulli exceptioni obnoxius, ac praeterea eius depositio aliis gravibusque adminiculis fulciatur; sique alia extrinseca adminicula colligi omnino nequeant, hoc tamen certum sit, nihil in eius testimonio reperiri, quod non sit congruum atque omnino verisimile.

5. Contigit etiam, ut testes omnimoda fide digni testificentur se tempore non suspecto mortem coniugis ex aliorum attestatione audivisse, iste autem vel quia absentes, vel quia obierint, vel aliam ob quamcumque rationabilem causam examinari nequeunt; tunt dicta ex alieno ore, quatenus omnibus aliis in casu concurrentibus circumstantiis cut saltem urgentioribus respodeant, satis esse censentur pro secutae mortis prudenti iudicio.

6. Verum, haud semel experientia compertum habetur, quod nec unus quidem reperiatur testis, qualis supra adstruitur. Hoc in casu probatio obitus ex coniecturis, praesumptionibus, indiciis et adiunctis quibuscumque, sedula certe et admodum cauta investigatione curanda erit, ita nimirum ut pluribus hinc inde collectis, eorumque natura perpensa, prout scilicet urgentiora, vel leviora sunt, seu propriore vel remetiore nexu cum veritate mortis coniunguntur, inde prudentis viri iudicium ad eamdem mortem affirmandam probabilitate maxima, seu morali certitudine promoveri possit. Quapropter quandonam in singulis casibus habeatur ex huiusmodi coniecturis simul coniuctis iusta probatio, id prudenti relinquendum est iudicis arbitrio; heic

tamen non abs re erit plures indicare fontes, ex quibus illae sive urgentiores, sive etiam leviores colligi et haberi possint.

7. Itaque in primis illae praesumptiones investigandae erunt, quae personam ipsius asserti defuncti respiciunt, quaeque profecto facile haberi poterunt a coniunctis, amicis, vicinis, et quoquo modo notis utriusque coniugis. In quorum examine requiratur *ex. gr.:*

An ille, de cuius obitu est sermo, bonis moribus imbutus esset; pie religioseque viveret; uxoremque diligeret; nullam sese occultandi causam haberet; utrum bona stabilia possideret, vel alia a suis propinquis, aut aliunde sperare posset.

An discesserit annuentibus uxore et coniunctis; quae tunc eius aetas, et valetudo esset.

An aliquando, et quo loco scripserit, et num suam voluntatem quamprimum redeundi aperuerit, aliaque huius generis indicia colligantur.

Alia ex rerum adiunctis pro varia absentiae causa colligi indicia sic potuerunt:

Si ob militiam abierit, a duce militum requiratur, quid de eo sciat; utrum alicui pugnae interfuerit; utrum ab hostibus fuerit captus; num castra deseruerit, aut destinationes periculosas habuerit *etc.*

Si negotiationis causa iter susceperit, inquiratur, utrum tempore itineris gravia pericula fuerint ipsi superanda: num solus profectus fuerit, vel pluribus comitatus: utrum in regionem, ad quam se contulit, supervenerint seditiones, bella, fames, et pestilentiae *etc., etc.*

Si maritimum iter fuerit agressus, sedula investigatio fiat, a quo portu discesserit; quinam fuerint itineris socii; quo se contulerit; quod nomen navis, quam conscendit; quis eiusdem navis gubernator; an naufragium fecerit; an societas, quae navis cautionem forsan dedit, pretium eius solverit; aliaeque circumstantiae, si quae sint, diligenter perpendantur.

8. Fama quoque aliis adiuta adminiculis argumentum de obitu constituit, hisce tamen conditionibus, nimirum: quod a duobus saltem testibus fide dignis et iuratis comprobetur, qui deponant de rationabili causa ipsius famae: an eam acceperint a maiori et saniori parte populi, et an ipsi de eadem fama recte sentiant; nec sit dubium illiam fuisse concitatam ab illis, in quorum commodum inquiritur.

9. Tandem, si opus fuerit, praetereunda non erit investigatio per publicas ephemerides, datis directori omnibus necessariis personae indiciis, nisi ob speciales circumstantias saniori, ac prudentiori consilio aliter censeatur.

10. Haec omnia pro opportunitate casuum Sacra haec Congregatio diligenter expendere solet; cumque de re gravissima agatur, cunctis aequa lance libratis, atque insuper auditis plurium theologorum, et iurisprudentum suffragiis, denique suum iudicium pronunciat, an de tali obitu satis constet, et nihil obstet, quominus petenti transitus ad alias nuptias concedi possit.

11. Ex his omnibus Ecclesiastici Praesides certam desumere possunt nornam, quam in huiusmodi iudiciis sequantur. Quod si, non obstantibus regulis hucusque notatis, res adhuc incerta et implexa illis videatur, ad Sanctam Sedem recurrere debebunt, actis omnibus cum ipso recursu trasmissis, aut saltem diligenter expositis.

L. 2342.

Praktyki religijne w szkołach ludowych.

Podajemy do wiadomości Księży katechetów i Kleru parafialnego, zajętego udzielaniem nauki religii w szkołach ludowych, okólnik c. k. Rady szkolnej krajowej z dnia 11 kwietnia b. r. l. 3276, przypominający nauczycielom obowiązek ścisłego przestrzegania przepisów o praktykach religijnych młodzieży szkolnej:

Do wszystkich c. k. Rad szkolnych okręgowych.

Doszło do wiadomości c. k. Rady szkojnej krajowej, że przepisy o praktykach religijnych wydane w porozumieniu z kościelnemi Władzami dyecezyalnemi w wielu szkołach nie bywają należycie wykonywane.

Poleca się przeto c. k. Radzie szkolnej okręgowej, aby wezwała wszystkie Zarządy szkół tamtejszego okręgu szkolnego do ścisłego przestrzegania przepisów, zawartych w okólniku c. k. Rady szkolnej krajowej z dnia 22 lutego 1893. L. 2111, względnie z 24 lutego 1896. L. 18595/95.

W szczególności przypomnieć należy, że w myśl § 1 tych przepisów naukę szkolną rozpoczynać i kończyć należy każdego dnia krótką modlitwą, po której odśpiewać należy wedle możności pieśń nabożną według porządku ułożonego w porozumieniu z właściwą władzą duchowną.

W myśl § 14 wymienionych przepisów mają nauczyciele, którzy otrzymali misyę od Ordynaryatu do zastępowania katechety i upoważnienie od c. k. Rady szkolnej okręgowej, w każdą sobotę i w wigilię każdego uroczystego święta odczytać młodzieży szkolnej wyższych oddziałów ewangelię przypadającą na dzień następny bez wszelkich objaśnień.

Według przepisów Regulaminu (§ 9, 75 i 132) tudzież na mocy rozporządzenia c. k. Rady szkolnej krajowej z dnia 9 lutego 1887, L. 701. obowiązani są nauczyciele nadzorować młodzież tak nauki codziennej, jakoteż i nauki dopełniającej podczas ćwiczeń religijnych.

Co do samej zaś nauki religii rozporządzenie z dnia 14-go stycznia 1872, L. 85. poleca nauczycielom, jeżeli duchowny, udzielający nauki religii w szkole, z powodu obowiązków parafialnych nie może przybyć na godzinę wyznaczoną na ten cel w planie lekcyjnym, aby zapełniali tę godzinę nauką przedmiotów świeckich, a natomiast odstępywali **w każdym wypadku** dla nauki religii inną godzinę, przeznaczoną dla przedmiotów świeckich.

C. k. Inspektorowie szkolni okręgowi mają przy wizytacyach szkół przekonywać się, czy przepisy o praktykach religijnych w całości są wykonywane, a c. k. Rady szkolne okręgowe w razie dostrzeżonych braków mają wydawać stosowne zarządzenia, aby zapewnić ścisłe wykonanie wydanych przepisów, do czego zobowiązuje nauczycieli także § 129 Regulaminu.

Za c. k. Namiestnika:

Dembowski w. r.

L. 1769/09.

Ciężary konkurencyjne patrona jako parafianina.

Lwów, 6 marca 1909. L. XI. a. 21285. C. k. Namiestnictwo ma zaszczyt oznajmić, że patron będący zarazem parafianinem jest obowiązany obok datku patronalnego ponosić w całości także datek konkurencyjny według tych samych zasad jak reszta parafian, a to w myśl przepisu zawartego w § 8 pod liczbą 1. ustawy z dnia 16 kwietnia 1896, Nr. 25 dz. u. kr., gdyż ani ustawy krajowe ani państwowa z 31 grudnia 1894 Nr. 7 dz. u. p. z r. 1895 nie przewidują na ten wypadek żadnej ulgi ani wyjątku od ogólnych zasad.

Za c. k. Namiestnika:

Łoś.

L. 2479.

Unifikacya jednogatunkowych obligacyj długu państwowego.

C. k. Namiestnictwo we Lwowie reskryptem z dnia 4 marca b. r. XI. a. 3420 udzieliło Nam rozporządzenie c. k. Dyrekcyi długu państwowego z dnia 26 listopada 1909, L. 10330, które, streszczając tekst niemiecki, podajemy do wiadomości WW. XX. Proboszczów jako zarządców majątku kościelnego, plebańskiego i fundacyjnego:

Bardzo wielka liczba obligacyj długu państwowego, opiewających niekiedy na drobne kwoty, jest winkulowanych na rzecz kościołów, probostw, fundacyj, szpitalów itd. Pochodzi to stąd, że każda obligacya zostaje osobno winkulowaną, zamiast żeby była złączona z inną już istniejącą, przeznaczoną na ten sam kościół lub fundacyę. Takie mnożenie obligacyj z drobnemi kwotami na ten sam cel przeznaczonemi przysparza pracy urzędom prowadzącym ewidencyę winkulowanych obligacyj długu państwa, nadzorujących i kontujących wypłatę odsetek od każdej obligacyj z osobna, a niemniej obarcza właścicieli uprawnionych do poboru procentów, bo muszą wystawiać obszerne kwity, w których są spisane liczne obligacye z podaniem numerów, daty lokacyi, sumy kapitału, napisu, terminu płatności odsetek i wysokości.

Zaradzi się temu, jeśli nastąpi unifikacya obligacyj długu państwowego winkulowanych jednogatunkowych, (t. j. ten sam napis czyli przeznaczenie wykazujących) i mających ten sam termin płatności odsetek.

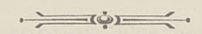
Tego rodzaju unifikacya jest jednak możliwą tylko przy obligacyach długu państwa niespłacalnych, (jednolita ręta, austryacka renta państwowa, renta inwesty-

cyjna, złota), jeśli 1) wszystkie obligacye są własnością tego samego kościoła, probostwa, fundacyi; 2) wszystkie są nieobciążone i mają ten sam napis; 3) ta sama osoba jest uprawnioną do poboru odsetek.

Zechcą tedy WW. XX. Proboszczowie przedłożyć powyż opisane obligacye, jeśli je posiadają, c. k. Kasie długu państwowego za pośrednictwem dotyczącego c. k. Urzędu podatkowego celem bezpłatnego przeprowadzenia unifikacyi, a nadto pamiętać, by w przyszłości, w razie przyrostu z tego samego źródła pochodzącego, przedkładali już istniejącą obligacyę na ten sam cel winkulowaną, celem złączenia nowej kwoty z dawną. Tak uniknie się mnożenia obligacyj temu samemu celowi przypisanych, opiewających na małe kwoty.

Polecenie.

„Socyalne Kazania“ Tom I. Pod tym tytułem wydał ks. Władysław Gryziecki, c. k. superyor polowy, kazania, w których kwestyę socyalną praktycznie i przystępnie ze zręcznem zastosowaniem do potrzeb i stosunków naszego kraju opracował. Kazania te mogą się przydać Duchowieństwu parafialnemu i dlatego je niniejszem polecamy gdyż, *mutatis mutandis* ze względu na niektóre przesadne ustępy, wiele pożytecznego materyału z kwestyi socyalnej w tym I. tomie »Kazań Socyalnych« znaleść można.

Mutationes inter Venerabilem Clerum.

Praesentatus ad benef. in Jakóbkowice: R. D. Szczygieł Paulus, Coop. expos. in Laskowa.

Beneficiis libere resignarunt et pane benemerentium provisi sunt: A. R. Dni Arthur Jarmulski, Par. de Wilczyska, decan. Bobovaënsis et Sigismundus Miętus, Par. de Czarnypotok, decan. Łącensis.

Concursus pro beneficiis in Wilczyska ad diem 18. Junii a. c., in Czarnypotok ad diem 1. Junii a. c. indicuntur.

Pane deficientium stabiliter provisi sunt: R. Dni Wolski Alexander, Coop. de Zawada et Bryl Adamus, habit. in Wierzchosławice.

Translati: R. Dni Rogoziński Josephus, Coop. de Ropczyce ad Borzęcin, Marzec Josephus, Coop. de Łącko ad Ropczyce.

Curandae valetudinis causa licentiam ad unum mensem a paroecia discedendi obtinuerunt: A. R. Dni Kopernicki Ladislaus, Par. de Zawada; Sieniewicz Mathaeus, Par. de Góra ropczycka et Pajor Stanislaus, Par. de Brzeźnica ad Dębica.

Piis ad aram precibus commendatur:

anima p. m. Nowak Stanislai (iun.), Coop. de Borzęcin, qui 29. Aprilis a. c. supremum obiit diem.

Z KONSYSTORZA BISKUPIEGO.

W Tarnowie, dnia 1. maja 1910.

X. Dr. Władysław Mysor
Kanclerz.

† LEON
Biskup.

Nakładem Kleru Dyecezalnego. Z Drukarni Zygmunta Jelenia w Tarnowie.